Ohjeet viiteen työhön

Opas ohjaajille

KUVATAIDE-TYÖSKENTELY

IKÄÄNTYNEIDEN KANSSA

Laura Karjula & Katja Reina

Luonto inspiroi

Taidetyöskentely lisää tutkitusti elämäniloa ja tyytyväisyyttä, ja mikä parasta, se sopii ihan jokaiselle. Tämän oppaan tavoitteena on tarjota ohjeet viiteen erilaiseen taidetyöhön, joita kuka vain voi ohjata ja toteuttaa työssään. Taidetöissä on otettu huomioon ikääntymiseen liittyvät toimintarajoitteet ja osallistujien vaihteleva osaamistaso. Yksinkertaisten ohjeiden avulla jokainen osallistuja voi kokea onnistumisen riemua, kun oman työskentelyn tuloksena on näyttävä taideteos.

Oppaassa esitellyn kokonaisuuden teemana on luonto. Aiheet johdattelevat ajatukset rakkaisiin maisemiin, lapsuusmuistoihin, tai esimerkiksi vuodenaikojen vaihtumiseen. Taidetöitä voidaan toteuttaa yksittäisinä toimintakertoina esimerkiksi sopivana vuodenaikana, tai tiiviimpänä kokonaisuutena esimerkiksi viiden viikon aikana. Taidetöihin tarvittavat materiaalit ovat yksinkertaisia ja melko edullisia, eikä yhteen toimintakertaan tarvitse varata tuntikausia. Näin taide tulee meidän kaikkien ulottuville, taitotasosta ja kokemuksesta riippumatta.

Tämä opas on toteutettu keväällä 2020 osana Laurea-ammattikorkeakoulun sosionomi-opinnäytetyötä. Työelämäkumppanina on ollut Vanhustyön keskusliitto. Oppaan taidetyöt on testattu ja todettu toimiviksi Vanhustyön keskusliiton Senioritoiminnan ryhmissä.

Onnistumisen iloa!

Opas sijaitsee vtkl:n ilmaisessa aineistopankissa: vahvike.fi

Laura Karjula
@lkarjula

Katja Reina
@reinakatja

KUVIOITU LEHTI

Tässä työssä on käytetty Fabriano Mixedmedia -paperia (250 g/m²), Mungyo -öljypastelliliituja ja Kin`s Ink-liquid -mustetta. Sivellin on pehmeä ja pyöreäkärkinen, koko 12.

Vinkkejä näiden kuvataidetöiden ohjaamiseen:

■ Taidetyöskentely kannattaa ohjata ryhmälle vaihe vaiheelta. Oppaan työvaiheet on numeroitu.

■ Ohjaaja voi näyttää jokaisen työvaiheen alun ensin omassa työssään.

■ Jos ryhmä on iso, kannattaa työvaihe käydä ohjaamassa eri puolilla tilaa niin että kaikki näkevät ja kuulevat ohjeistuksen.

■ Materiaalit kannattaa jakaa pöytiin vasta siinä vaiheessa kun kyseinen työvaihe on ajankohtainen.

■ Vedelle ja musteelle tarkoitettujen astioiden tulisi olla tukevia. Astian voi tarvittaessa laittaa alustaan kiinni sinitarralla kaatumisen välttämiseksi. Markkinoilla on myös erilaisia purkkitelineitä.

■ Työskentelypaperin alle kannattaa laittaa joku alusta, esim iso paperi, jotta työn pystyy siirtämään kuivatuspaikalle.

■ Teemaan virittäytymisenä osallistujat voivat liittää etunimensä yhteyteen jonkun luontoaiheisen sanan (esim. Minna Kuunsäde).

■ Oppaan taidetöihin voi yhdistää myös luonto- tai lapsuusmuistojen jakamista. Virittäytymisvaiheessa tai töiden valmistuttua.

■ Näiden taidetöiden ohjaamiseen menee noin 1-2 tuntia aikaa.

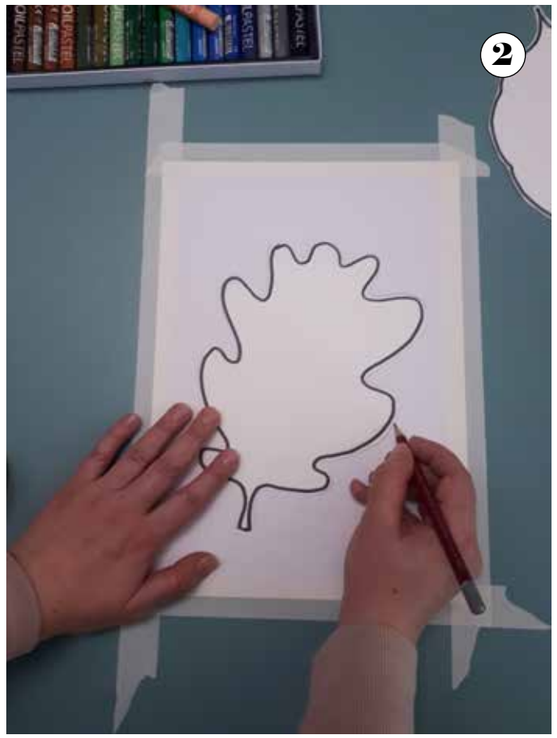

Kuvioitu lehti

TYÖOHJEET

1. Teippaa A4-kokoinen taidepaperi (akvarellipaperi käy) joka sivulta alustaan vaaka- tai pystyasentoon.

2. Piirrä sabluunan avulla (sivu 8) tai käsivaraisesti lehden ääriviivat lyijykynällä paperiin. Kuvion tulee olla tarpeeksi suuri, noin kämmenen kokoinen.

3. Kaada mustetta purkista toiseen astiaan, pieneen kuppiin. Ota kupista mustetta siveltimellä vähän kerrallaan. Maalaa musteella lehden ulkopuolelle jäävä alue teippeihin asti. Yli jääneen musteen voi kaataa takaisin purkkiin.

Työpinnat ja vaatteet kannattaa aina suojata. Esim. akryylimaali lähtee märkänä pois pinnoista, mutta kuivana ei.

Työn tulee olla täysin kuiva ennen seuraavaa työskentelyvaihetta. Kuivumista kannattaa edistää hiustenkuivaajalla.

4. Valitse öljypastelliliiduista kolme mielestäsi yhteen sopivaa väriä ja väritä niillä vaaleimmalla koko lehden sisus.

5. Väritä tummemmalla liidulla aikaisemman liitukerroksen päälle. Peitä vaaleammasta värikerroksesta noin puolet.

6. Väritä tummimmalla liidulla pienempiä alueita kahden aikaisemman värin päälle.

7. Kaiverra hammastikulla erilaisia kuvioita liitukerroksiin. Tikku poistaa päällimmäistä väriä ja aikaisemmin tehdyt värikerrokset tulevat esiin.

8. Poista teipit ja signeeraa teos lyijykynällä oikeaan alareunaan. Yleensä signeerauksessa on tekijän etunimi, sukunimi ja vuosiluku.

Liiduilla värittämisen voi tehdä seisoen, nin liitujälkeen saa riittävästi vahvuutta.

Kuvioitu lehti -työn sabluunat, ohje sivulla 5. Leikkaa irti tästä tai piirrä läpi toiseen paperiin.

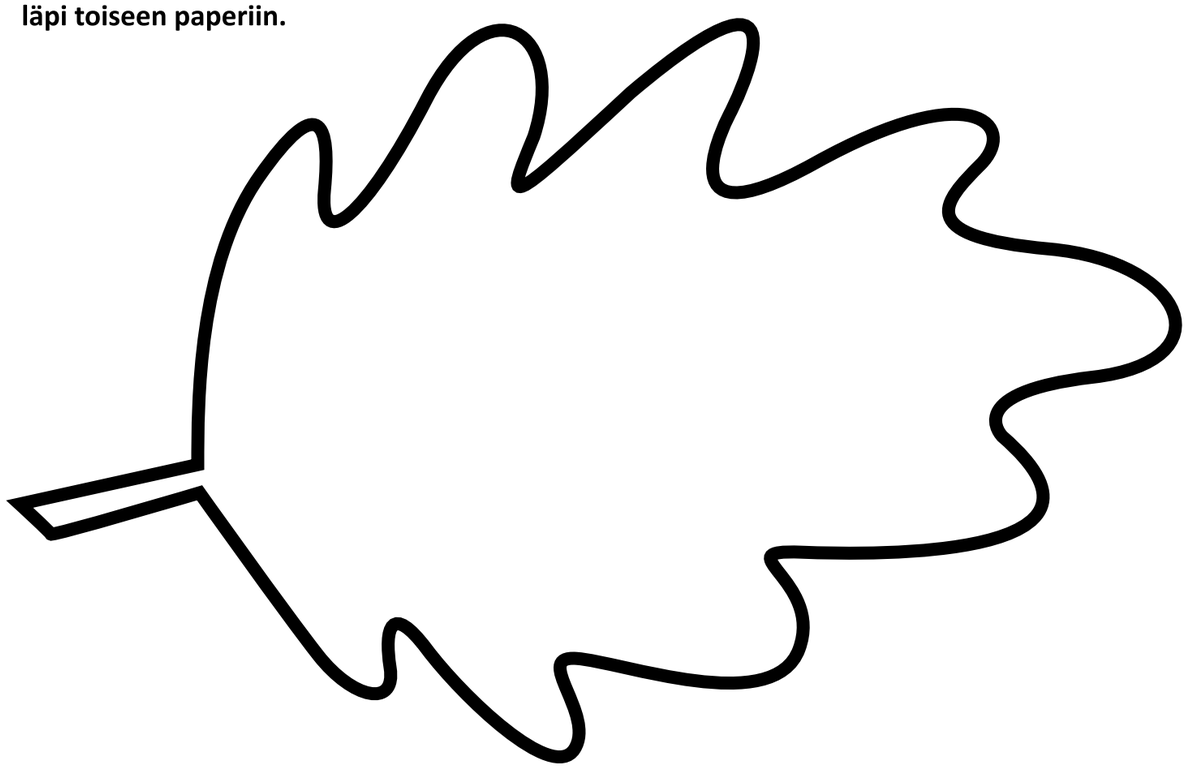

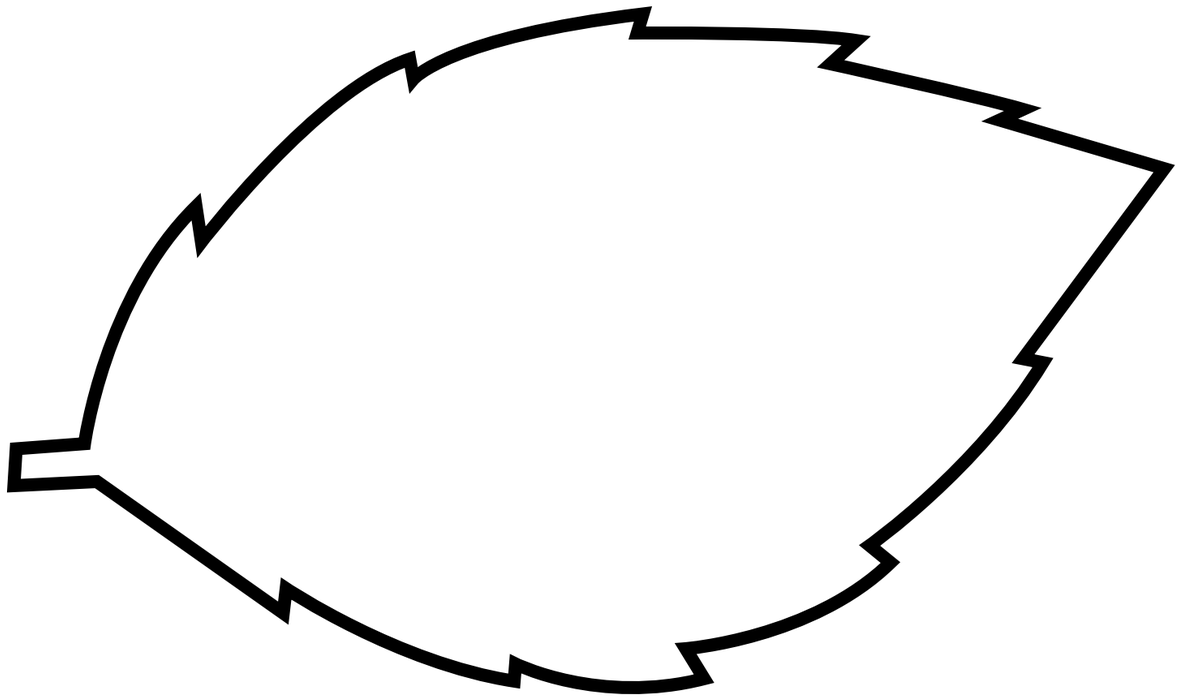

KOIVU-METSÄ

Tässä työssä on käytetty Fabriano Mixedmedia -paperia (250 g/m²) ja Amsterdam -akryylimaaleja. Sivellin on jäykkä ja laattamainen.

Akryylimaaleille käy alustaksi esim. keraamiset tai pahviset lautaset.

Maalaa paperi reunasta reunaan, teippien päälle, niin saat lopuksi kauniin valkoiset reunat työhösi.

Koivumetsä

TYÖOHJEET

1. Teippaa A4-kokoinen taidepaperi (akvarellipaperi käy) joka sivulta alustaan pystyyn tai vaakaan.

2. Valitse kaksi ja eri väristä akryylimaalia. Älä valitse mustaa tai valkoista väriä. Maalaa tukevalla pahvin palalla väripintoja paperiin. Anna värien sekoittua paperilla.

3. Jatka maalaamista halutessasi vielä kolmannella värillä.

Työn tulee olla täysin kuiva ennen seuraavaa työskentelyvaihetta. Kuivumista kannattaa edistää hiustenkuivaajalla.

4. Maalaa valkoisella akryylivärillä ja leveällä siveltimellä koivun runkoja ja oksia paperiin. Sopiva määrä runkoja on 3-5.

5. Ota mustaa väriä pahvin palaan ja vedä kevyin vedoin runkoon tummia viiruja.

Kuivaa työ hiustenkuivaajalla.

6. Poista teipit ja signeeraa teos lyijykynällä oikeaan alareunaan. Yleensä signeerauksessa on tekijän etunimi, sukunimi ja vuosiluku.

Muistiinpanoja

Avaruus ja planeetat -työn sabluunat, ohje sivulla 17. Leikkaa irti tästä tai piirrä läpi toiseen paperiin.

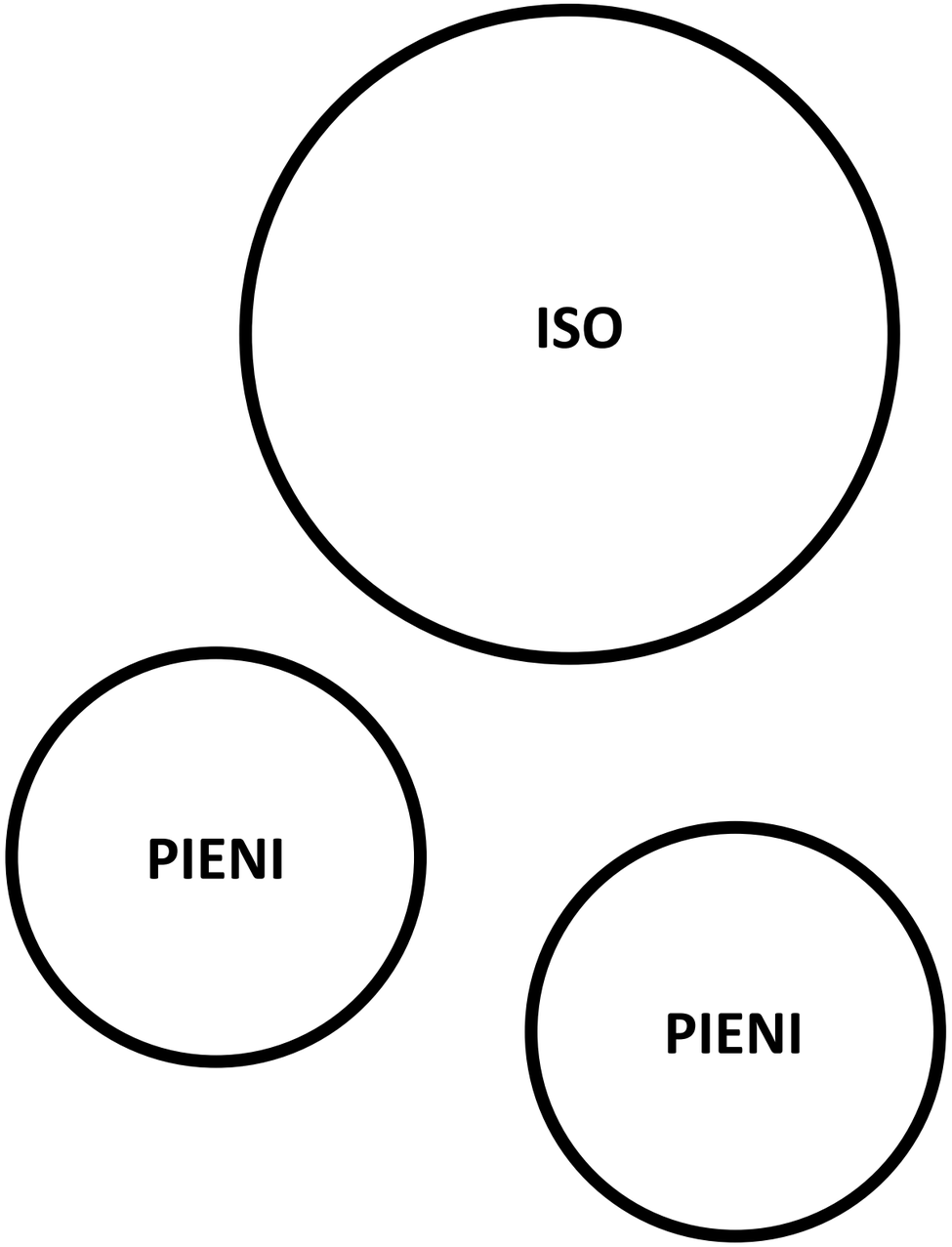

AVARUUS JA PLANEETAT

NÄITÄ TARVITSET:

Tässä työssä on käytetty Fabriano Mixedmedia -paperia (250 g/m^2), Wennström -peitevärejä ja Amsterdam -akryylimaalia. Iso sivellin on pehmeä ja pyöreäkärkinen, koko 12. Pieni sivellin on kokoa 3. Musta kartonki on 300 g/m^2.

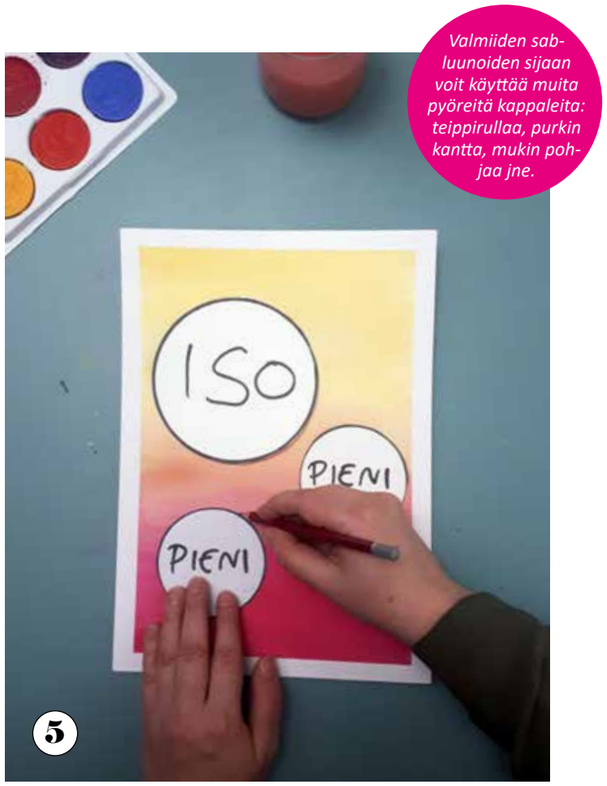

Valmiiden sabluunoiden sijaan voit käyttää muita pyöreitä kappaleita: teippirullaa, purkin kantta, mukin pohjaa jne.

Avaruus ja planeetat

TYÖOHJEET

1. Teippaa A4-kokoinen taidepaperi (akvarellipaperi käy) kulmista tai joka sivulta kiinni alustaan pystyasentoon.

2. Valitse peiteväreistä (tai vesiväreistä) kaksi eri väriä. Kostuta sivellin vedessä ja ota siihen väriä. Siveltimen ja värin pitää olla kosteaa, ei märkää. Maalaa vaaleammalla värillä siveltimen vaakavedoin paperin yläosa. Aloita maalaaminen paperin yläreunasta.

3. Puhdista sivellin vedessä ja maalaa tummemmalla värillä paperin alaosa vaakavedoin aloittaen paperin alareunasta.

4. Anna paperin keskikohdalla värien sekoittua toisiinsa. Keskikohdalle muodostuu sekoiteväri ja väriliukuma.

Työn tulee olla täysin kuiva ennen seuraavaa työskentelyvaihetta. Kuivumista kannattaa edistää hiustenkuivaajalla.

5. Poista teipit. Piirrä lyijykynällä kolme ympyrää paperiin sabluunoiden (sivu 14) avulla, yksi iso ja kaksi pientä.

6. Leikkaa ympyrät irti paperista ja sommittele ne mustalle kartongille.

7. Liimaa ympyrät mustaan kartonkiin planeetoiksi.

8. Sekoita hieman valkoista akryylimaalia tilkkaan vettä. Roiski maalia pienen siveltimen avulla tähdiksi planeettojen päälle. Suojaa ympäristö roiskeilta. Vaihtoehtoisesti voit tehdä tähdet valkoisella maalitussilla (katso sivu 29).

Kuivaa työ hiustenkuivaajalla.

9. Signeeraa teos lyijykynällä tai valkoisella akryylimaalilla oikeaan alareunaan. Yleensä signeerauksessa on tekijän etunimi, sukunimi ja vuosiluku.

6

8

Levitä liima planeettojen taustalle mustan kartongin ulkopuolella, jotta kartonki ei sotkeennu.

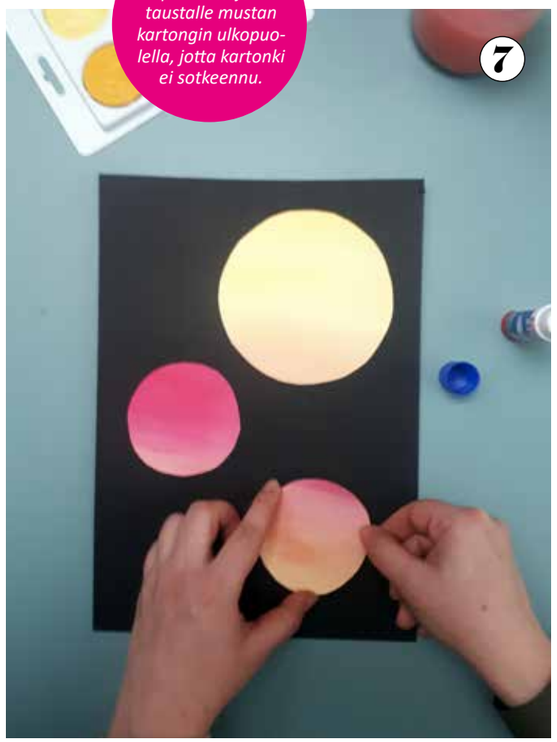

7

Työskentelyvälineet kannattaa hankkia taidetarvikeliikkeistä.

Suomalaisia verkkokauppoja:
konstashop.fi
tempera.fi/shop/
taidetarvikkeet.org
taidetarvike.fi

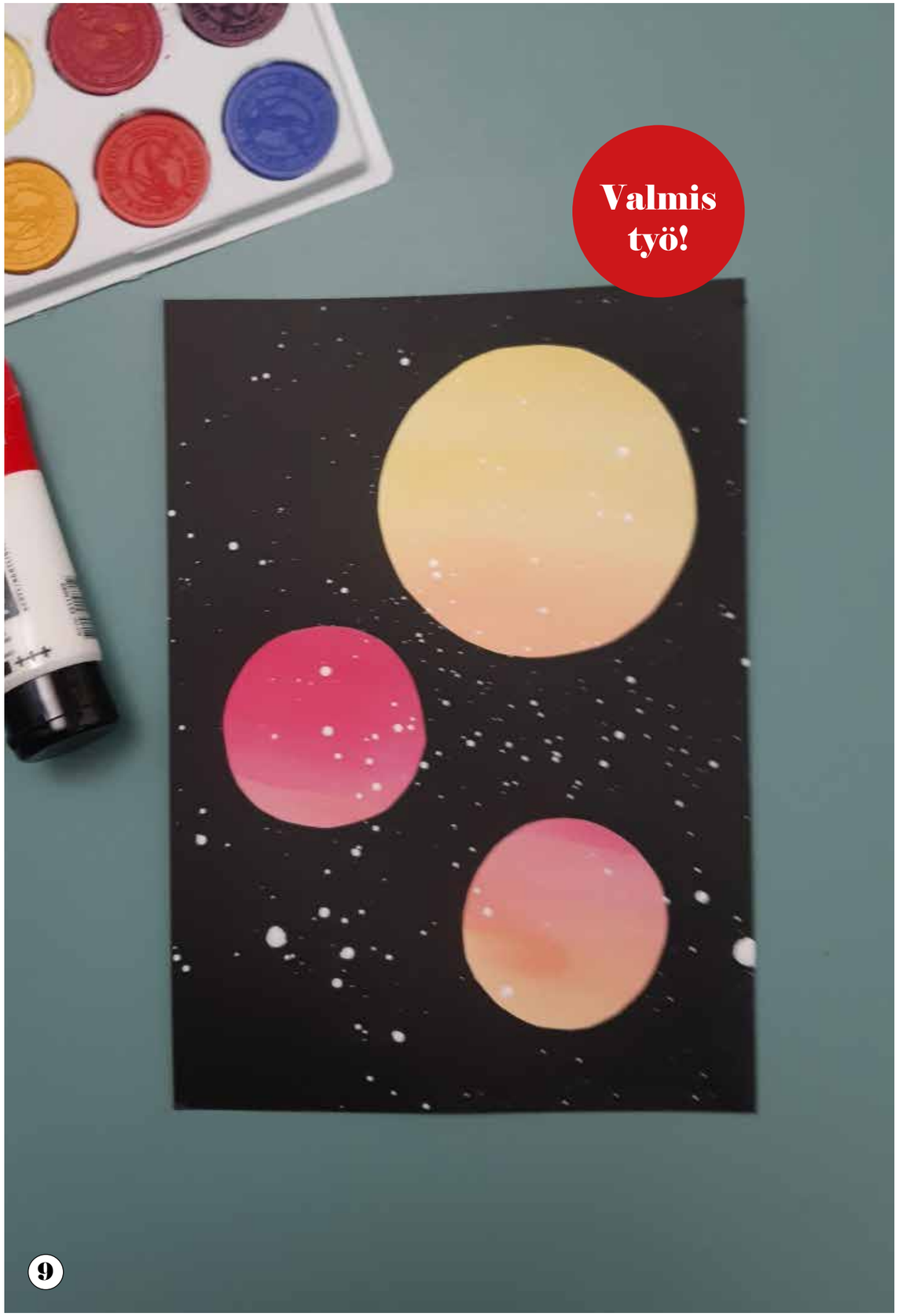

Valmis työ!

9

Muistiinpanoja

PURO NIITYLLÄ

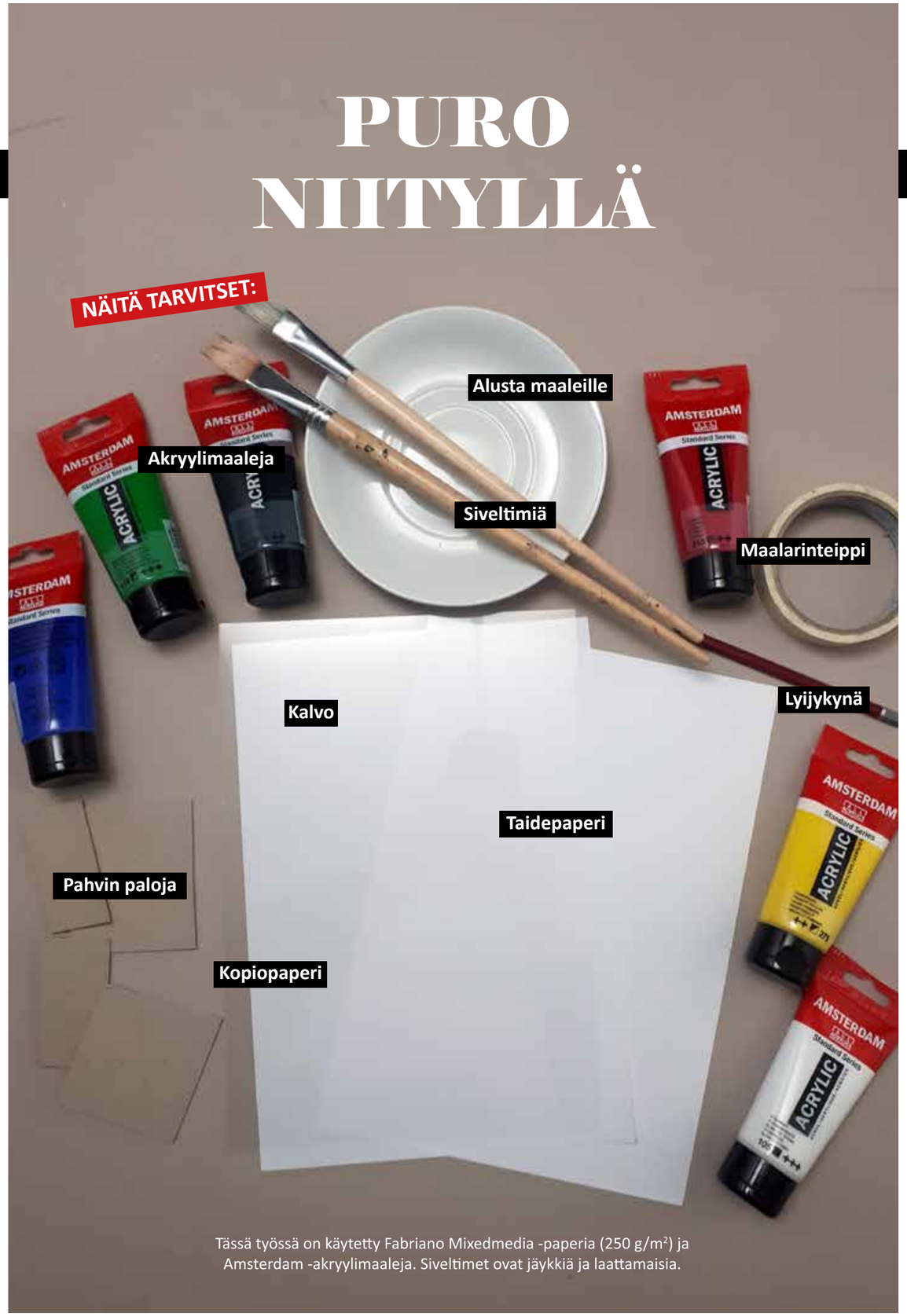

Tässä työssä on käytetty Fabriano Mixedmedia -paperia (250 g/m²) ja Amsterdam -akryylimaaleja. Siveltimet ovat jäykkiä ja laattamaisia.

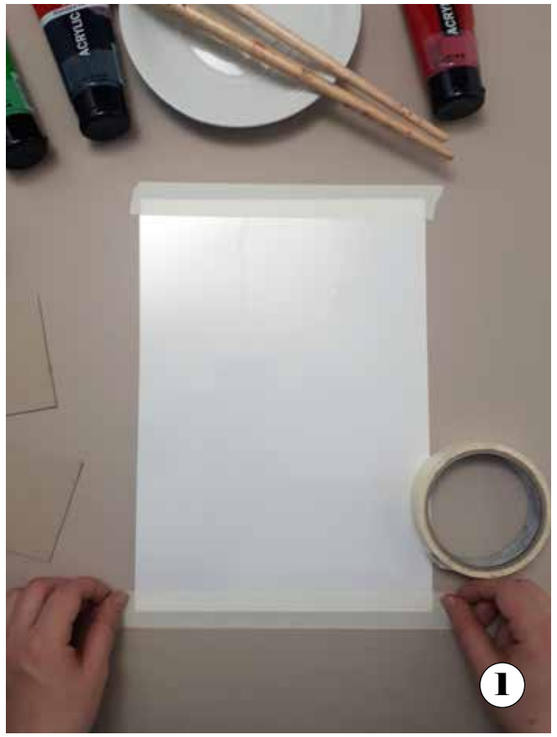

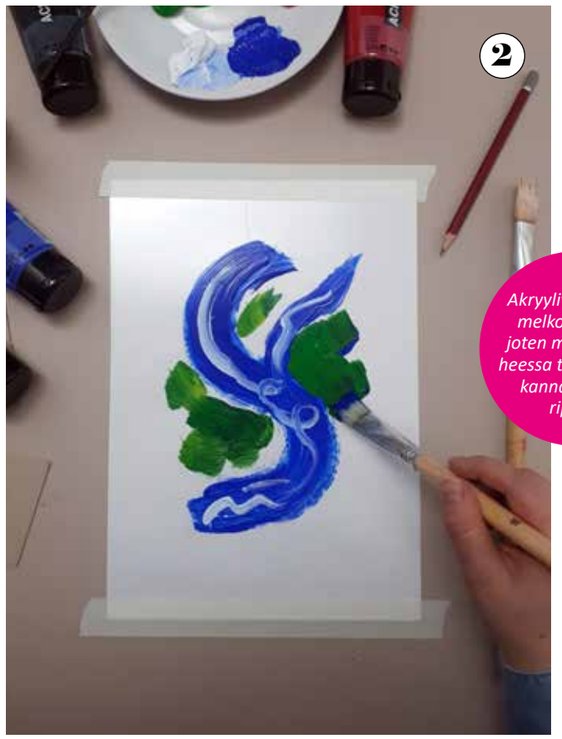

Akryyliväri kuivuu melko nopeasti joten maalausvaiheessa työskentelyn kannattaa olla ripeää.

Maalauksen reunoille kannattaa jättää tyhjää tilaa koska väri leviää hieman hiertämisvaiheessa.

Puro niityllä

TYÖOHJEET

1. Laita kopiopaperi kalvon alle ja teippaa ne molemmat ala- ja yläreunasta kiinni alustaan vaaka- tai pystyasentoon. Kopiopaperi auttaa näkemään maalattavan alueen.

2. Maalaa kalvolle akryyliväreillä abstrakti puro ja niittymaisema. Voit käyttää maalaamiseen siveltimiä tai pahvin paloja.

3. Jatka maalaamalla maisemaan kasveja, puita tai eläimiä. Pikkutarkat jäljet eivät toistu lopullisessa vedoksessa joten suurpiirteinen maalaustyyli sopii tähän työhön.

4. Kun maalaus on valmis, aseta sen päälle taidepaperi (akvarellipaperi käy). Paina ja hierrä paperia käsillä joka kohdasta jolloin väri siirtyy kalvolta taidepaperiin. Maalit leviävät jonkun verran.

5. Irrota paperi kalvosta ja grafiikan vedos on valmis. Työ on alkuperäisen kalvomaalauksen peilikuva.

Kuivaa työ hiustenkuivaajalla.

6. Poista teipit ja signeeraa teos lyijykynällä oikeaan alareunaan. Yleensä signeerauksessa on tekijän etunimi, sukunimi ja vuosiluku.

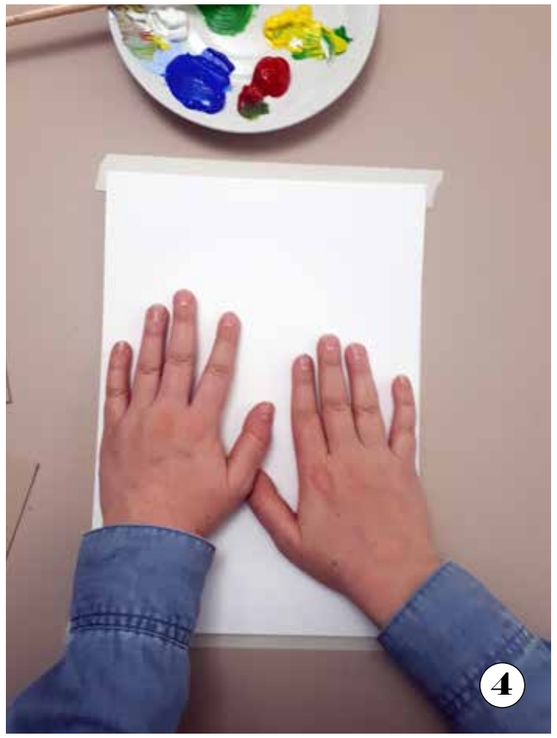

4

5

Kalvojen sijaan maalauspohjana voi käyttää rauta-kaupoista saatavia keraamisia laattoja.

Muistiinpanoja

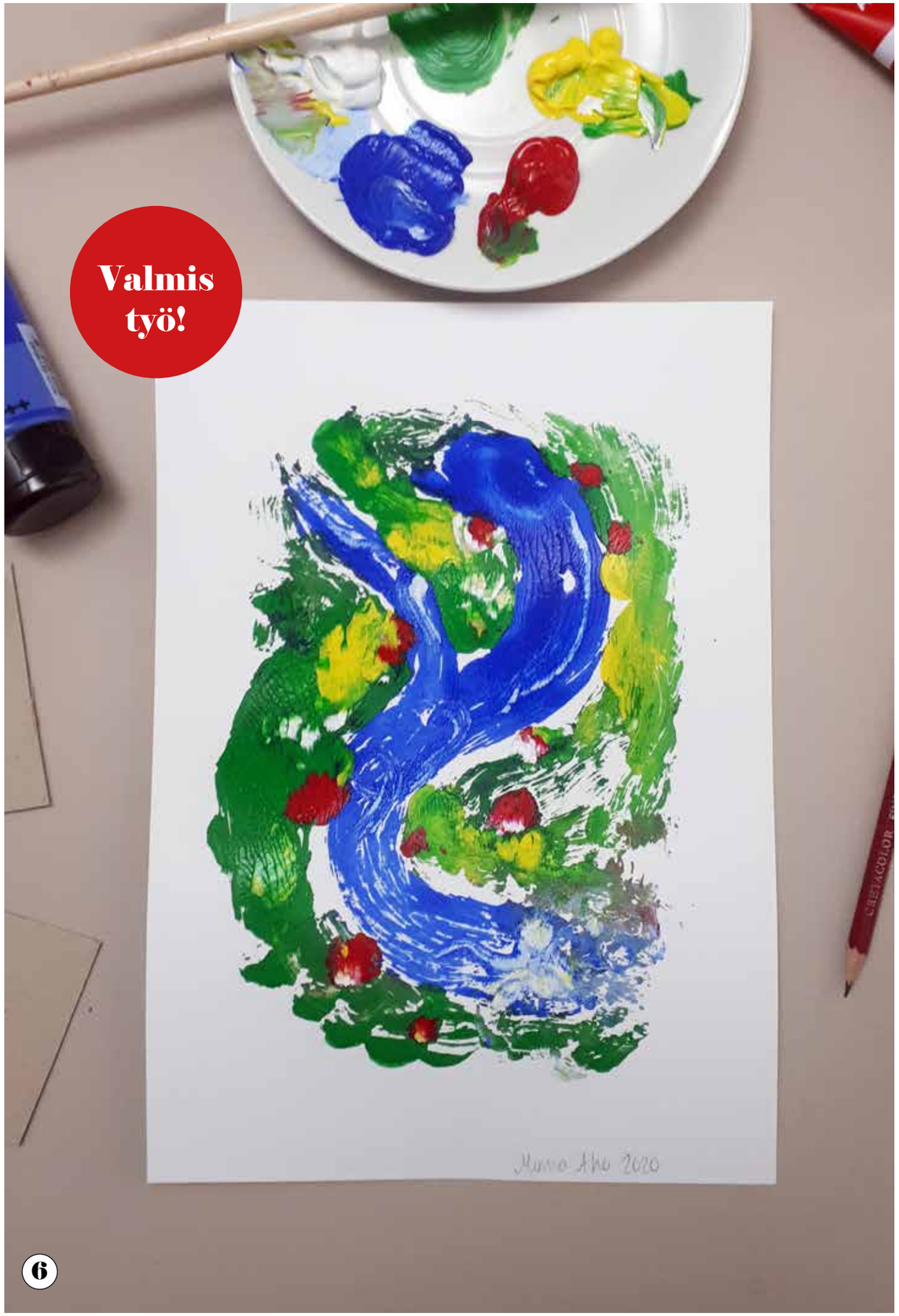

Valmis työ!

6

Muistiinpanoja

TÄHTITAIVAS JA REVONTULET

NÄITÄ TARVITSET:

Tässä työssä on käytetty Fabriano Mixedmedia -paperia (250 g/m^2), Mungyo -öljypastelliliituja, Wennström -peitevärejä, Amsterdam -akryylimaalia ja Pebeo -maalitussia. Iso sivellin on pehmeä ja pyöreäkärkinen, koko 12. Pieni sivellin on kokoa 3.

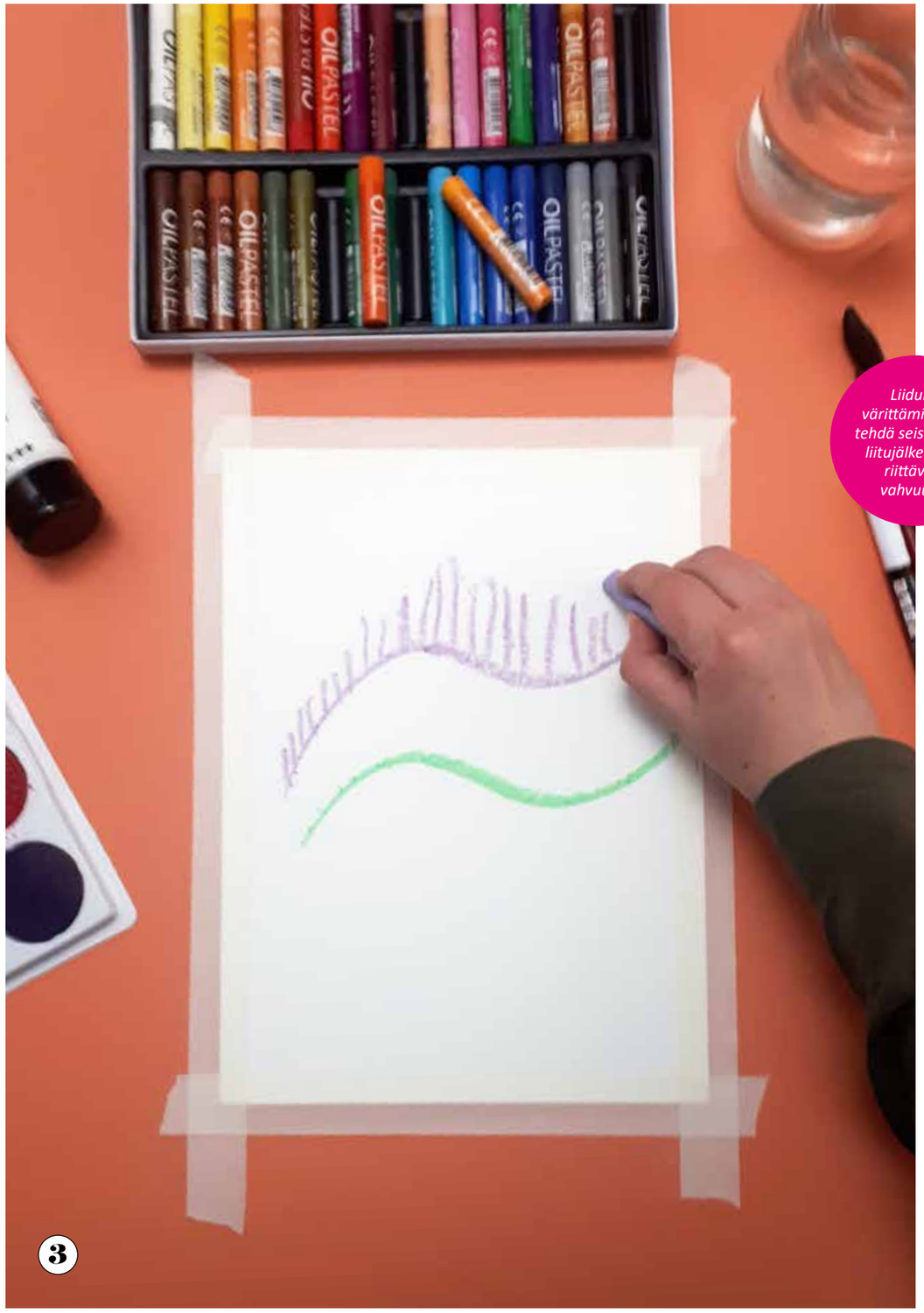

Liiduilla värittämisen voi tehdä seisoen, nin liitujälkeen saa riittävästi vahvuutta.

Tähtitaivas ja revontulet

TYÖOHJEET

1. Teippaa A4-kokoinen taidepaperi (akvarellipaperi käy) joka sivultaan alustaan pystysuuntaisesti.

2. Valitse kaksi tai kolme vaaleaa ja kirkasta öljypastelliliitua ja piirrä niillä lainekuviot paperin keski-osaan.

3. Vedä liidulla laineista pystysuoria viivoja ylöspäin revontulikuvioiksi.

4. Maalaa vaakavedoin tummansinisellä peitevärillä (tai vesivärillä) koko paperi ylhäältä alas asti. Väri ei tartu liidulla tehtyihin viivoihin.

Työn tulee olla täysin kuiva ennen seuraavaa työskentelyvaihetta. Kuivumista kannattaa edistää hiustenkuivaajalla.

5. Maalaa alareunaan valkoisella akryylimaalilla lumihankea tai tuntureita.

6. Painele valkoisen maalitussin kärjellä tähtiä taivaalle. Vaihtoehtoisesti voit sekoittaa hieman valkoista akryylimaalia tilkkaan vettä ja roiskia maalia pienen siveltimen avulla tähdiksi taivaalle (katso sivu 17).

Kuivaa työ hiustenkuivaajalla.

7. Poista teipit ja signeeraa teos lyijykynällä oikeaan alareunaan. Yleensä signeerauksessa on tekijän etunimi, sukunimi ja vuosiluku.

Sinisen värin tulee olla tarpeeksi tummaa jotta revontulikuvuiot nousevat selkeästi esiin.

Lisää tämän tyyppisiä töitä voit löytää tutustumalla esim. Kohtaamistaiteeseen.

Valmis työ!